

Paarikuljetuksen tilantarve

Tässä ohjeessa esitetään uudisrakennuksen suunnittelussa sekä korjausrakentamisessa huomioitavia seikkoja, jotta paarikuljetus rakennuksessa olisi mahdollista säännösten mukaisesti sekä sujuvaa.

Sisällys

Säännöspohja	2
Soveltamisala.....	2
Suunnitteluohjeet	2
Yleistä	2
Uudisrakennukset.....	3
Korjausrakentaminen.....	4
Mitoituksessa huomioitavaa.....	4
Tilan riittävyyden todentaminen	5
Lisätietoja ja lähteet.....	5
Valokuvat	5

Säännöspohja

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta edellyttää, että jokaiselta poistumisalueelta on oltava mahdollista kuljettaa uloskäytävän kautta liikkumiskyvytön henkilö paareilla.

Soveltamisala

Säännöksen mukaisesti ohjeistus koskee uutta rakennusta, rakennuksen laajennusta ja rakennuksen kerrosalaa lisäävää tilaa sekä rakennuspaikan välitöntä ympäristöä. Ohje koskee myös rakennuksen käyttötarkoituksen muutosta, jos rakennuksen tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu riskillisemmäksi. Ohjetta sovelletaan myös huoneistoja jaettaessa.

Muussa rakennuksen korjaus- ja muutostyössä ohjeistusta on sovellettava vain, jos alkuperäinen ratkaisu on turvallisuuden tai terveellisuuden kannalta ilmeisen haitallinen.

Ohje koskee kaikkia rakennuksia, mutta keskittyy asuinkerrostaloihin, joissa tilojen mitoitus on usein varsin niukkaa ja havaittuja ongelmia on eniten.

Suunnitteluohjeet

Yleistä

Paarikuljetuksen tilantarve tulee huomioida suunnittelussa heti ensimmäisistä luonnossuunnitelmista lähtien.

Paarikuljetukseen soveltuvan katkeamattoman kulkureitin on toteuduttava jokaisen poistumisalueen sisältä tontin rajalle (tai pelastusajoneuvolle osoitetulle paikalle) asti.

Asuinrakennuksessa kukin asunto on oma poistumisalueensa.

Mikäli poistumisalueen sisäinen kulkureitti uloskäytävään muissa kuin asuinrakennuksissa kulkee poistumisalueen sisäisen portaan kautta, on portaan oltava niin väljä, että liikkumiskyvyttömän henkilön kuljettaminen paareilla on mahdollista.

Paarikuljetukseen soveltuvan hissien korin sisämitat ovat vähintään 2100 x 1100 mm. Palomieshissi toimii myös paarikuljetukseen soveltuvana hissinä.

Kuva 1: Paarit (Länsi-Uudenmaan Pelastuslaitos) ja paarikuljetuksen yhteydessä käytettävä ensihoidon välineistö. Välineistö kannetaan mukana ja on käytössä potilaan ollessa paareilla.

Uudisrakennukset

Paarien tilantarpeen mitoituksessa käytetään uudisrakentamisessa 2600 x 600 (mm) suorakaidetta, ellei paarien kuljettaminen hissillä ole mahdollista. Tällöin oletuksena on, että paareja kuljetetaan poistumisalueelta / asunnosta ulos asti kantaen. Paarikuljetuksen tilantarpeen mitoituksessa tulee huomioida uloskäytävää paikallisesti kaventavat rakenteet, mm. hormit, ovien karmit sekä kääntyvän ovilevyn vaatima tila.

Mikäli kulkureitin tasoerojen välillä on paarikuljetuksen soveltuva hissi, voidaan tilantarpeen mitoituksessa käyttää 2400 x 600 (mm) suorakaidetta koko kulkureitillä. Tällöin oletuksena on, että paareja kuljetetaan pyörillä koko matkan. Myös portaiden kautta kuljettaminen tulee kuitenkin olla hätätilanteessa mahdollista.

Mikäli ei toteuteta paarikuljetukseen soveltuvaa hissiä, reitillä ei sallita kierreportaita. Kiertävät osuudet ovat portaissa mahdollisia vain yksittäistapauksissa esim. yhden kerrosvälin porrassyöksen ala- tai yläpäässä.

Kuva 3: Paarikuljetusta kiertävässä portaassa, tässä ilman potilasta.

Kuva 2: Paarin pituus aisat ulkona on n. 2400 mm. Kantajat eivät mahdu tähän pituusmittaan, kun paareilla on potilas ja kantajien selässä välineistöä. Kun paareilla on painoa, aisojen säätäminen kannettaessa on työlästä. Lepotason leveys kuvassa on 2500 mm.

Korjausrakentaminen

Korjausrakentamisessa voidaan käyttää parikuljetuksen tilantarpeen määrittämisessä suorakaidemittaa 2400 x 600 (mm).

Mitoituksessa huomioitavaa

Parikuljetuksen tilantarve vaikuttaa porrashuoneiden, portaiden, käytävien ja asuntojen sisäänkäyntien mitoitukseen. Esimerkiksi:

- Kaksivartisen portaan 2600 mm leveä lepotaso ei ole riittävän leveä parien kääntymiseen 2600 x 600 suorakaidetta käyttäen.
- Parien kääntyminen käytävien mutkissa tulee tarkistaa.
- Kääntyminen 1500 mm leveältä käytävältä sen sivulla sijaitsevasta 10 M ovesta asuntoon ei ole mahdollista 2600 x 600 suorakaidetta käyttäen. Joko oviaukkoa tai porrashuonekäytävää on levennettävä.
- Asunnot tulee suunnitella siten, että parit kantajineen mahtuvat asuntoon sisälle. Potilas pitää pystyä siirtämään paareille asunnon sisällä. Parien tilavarausta ei voi sijoittaa asunnon sisällä esim. kylpyhuoneen oviaukkoon.

Kuva 5: Käytävää kaventava hormi estää kääntymisen täysin. Käytävän leveys on tässä kohtaa 1200 mm.

Kuva 4: Kääntyminen asunnosta 10 M ovesta 1500 mm leveälle käytävälle. Avattu ovilevy kaventaa käytävän leveyttä lisäksi n. 70 mm. Kääntyminen onnistuu vain kahvoja sisään vetämällä (oikealla) ja kantajien siirtyessä sivuun parien päistä.

Tilan riittävyden todentaminen

Hankkeeseen ryhtyvä vastaa siitä, että rakennuksen tilat mahdollistavat parikuljetuksen tämän ohjeen mukaisesti.

Rakentamislupahakemuksen pääpiirustuksissa tulee osoittaa tilojen soveltuvuus parikuljetukseen. Rakennusvalvonnalla on mahdollisuus pyytää lisäselvityksiä, esimerkiksi kaavioita, jos tilantarpeen täyttymisestä on epäselvyyttä.

Mikäli kulkureitillä on kierreporras tai edes osa yksittäisestä porrassyöksystä on kiertävä, sen soveltuvuus parikuljetukseen on osoitettava. Kierreportaiden soveltuvuutta osoitettaessa tulee huomioida myös, kuinka jyrkkään pystyasentoon parit ajautuvat porrassyöksyssä kannettaessa.

Poikettaessa ohjeistuksesta korjausrakentamisessa tilan soveltuvuus parikuljetukseen on osoitettava parikuljetuskokeella.

Lisätietoja ja lähteet

- **Rakentamislaki**
751/ 2023
- **Ympäristöministeriön asetus rakennuksen käyttöturvallisuudesta,**
1 § soveltamisala ja 3 § 3 mom.
- **Rakennustieto- ohjekortit**
RT 103117 Parikuljetuksen tilantarve, suositus
RT 103590 Asuntosuunnittelu – porrashuoneet ja kulkutilat
RT 103027 Portaat ja luiskat
RT 103366 Palomies- ja evakuointihissit
- Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksen ja Helsingin pelastuslaitoksen yhteiset parikuljetuskokeet 6.6.2024
- Pääkaupunkiseudun pelastuslaitosten työstä haastatteleamalla saadut käytännön kokemukset.
- **Sihvola, Debora: Parikuljetusten tilantarve asuinkiinteistöissä.**
Opinnäytetyö, Laurea-ammattikorkeakoulu 2023

Valokuvat

- Kuva 1: Katja Seppälä / Helsingin pelastuslaitos
- Kuvat 2,3,4 ja 5: Tiina Reponen / Espoon kaupunki

Helsingin rakennusvalvonta
(09) 310 26111

rakennusvalvonta@hel.fi

hel.fi/rava

Hae lupaa ja neuvoa: lupapiste.fi